

11. 42769
Sárospataki

Ifjúsági Közlöny

Főszerkesztő:

Darányi Lajos

Társzerkesztők:

Csathó József, Harsányi László, Harsányi György

Felelős szerkesztő:

Kovács József

TARTALOM:

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny problémája. — Táborny Pál: Testvértűz. (Vers.) — Harsányi István: A magyar irodalomtanítás krízise. — Horkay László: Glasgow-College. — Táborny Pál: Árvalányhaj. (Vers.) — Ila: A Közlöny és a lányok. — Képes Géza: A dalszöveg meseje. (Vers) — Richard von Volkmann Leander—Benkő Ferenc: A csodálatos orgona. — Komáromy Sándor: Elmondtam mindent... (Vers.) — T. Szabó Károly: A testkultúra helyes értelmezése. — Bacsó Gyula: Nézve — gondolkozva. — Képes Géza, H. L.: Irodalom. Hírek. — Szerkesztői üzenetek.

Megjelenik július és augusztus kivételével havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sárospatak. — Kollégium.

Előfizetés:

Egész évre ... 4 pengő
Félévre ... 2 pengő

Sárospataki

Ifjúsági Közlöny

XLIV. évfolyam. Április hó. 1929.

XLIV. évfolyam.

Április hó.

1929.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Darányi Lajos

Csathó József, Harsányi László, Harsányi György

Kovács József

A Sárospataki Ifjúsági Közlöny problémája.

Tudjuk, hogy a jó társalgásnak alaptörvénye a másik dolgaival való foglalkozás. Azt is tudjuk, hogy az ujságok a leghűségesebbek ennek végrehajtásában. Helyesen, hiszen az ujság sohasem önmagáért van, mindig olvasóiért, rendeltetése csak szolgálat lehet. Ezért izléstelen és céltévesztett vállalkozás szolgálat helyett lyrizálást, panaszkodást, általában belső ügyek kitergetését adni. Különösen kockázatos kísérlet ez a mi lapunknál, mikor állandóan két praedicatuma is szűkíti közérdekűségének határait.

Ennek a kockázatnak a tudatában is kibővöt nem hagyó kötelesség viteti velünk nyílt fórum elé — egy szebb jövőt ígérő döntés reményében — a Sárospataki Ifjúsági Közlöny problémáját.

Problémánk feltárásánál teljesen felment bennünket az izetlenség ostromától lapunk sajátos jellege. Ugyanis amíg a napi- és az u. n. társadalmi lapok olvasóközönségük *kiszolgálására*, addig a vallásos lapok Isten országa céljainak *szolgálatára* vállalkoznak. A mi lapunk — mint ilyen — ezt a szolgálatot kérdések meglátásával és feleletek keresésével gyakorolhatja elsősorban. Más kérdésekre pedig feleletet úgy kereshet, ha előbb a magáéra már megtalálta.

Ezt a régóta meglevő formális szükségét aktuális igényné fokozta főszerkesztőnk legutóbbi vezércikke: „Az ifjúság és az Ifjúsági Közlöny pere.”

Kétségtelen, hogy ez a per áll. Bizonyára a legkevésbé érdekes benne az, hogy a felelős szerkesztő lemondásában (nem fogadtatott el) pattant ki. A fontos az, hogy a Közlöny tényleg perel és pedig életét pereli a neki adott vegetálás helyett. Követelése: élet, vagy halál.

Az alperesek (öreg és mai pataki diákok) két csúnya szóból álló másik alternatívát: *vegetálás*, vagy *likvidálás*.

A *vegetálás* nagyon tarka-barka konglomeratum: Ősök ó-töm-

lőjébe kevés új bor, egy letűnt világ széles anekdotái, irodalmi charlatánok tolakodó hiúságváladékai, kevés őszinte — még csak kísérlet és óriási nyomás alatt komorrá keményedett cikkek egyfelől, semmit nem váró és nem értékelő mindegy olvasók, kényszer, „tisztesség“ és mellékescélú előfizetők többsége mástelől. Mindezek összeadva kiteszik a szakosos vegetálást, de nem némitják el a jobbról-balról felhangzó *likvidálási* indítványokat: adjuk át az öregdiákoknak, alakítsuk vidékünk szípirodalmi folyóiratává, olvasszuk bele egyik vagy másik főiskolás lapba stb.

A Közlöny azonban hallani sem akar ilyen megalkuvásra csábító csácsogásokról. Azt mondja: óriás-életre született, aminek halál lehet a vége, de dicstelen hanyatlás nem.

Tehát halál vagy élet.

Mik e kettőnek érvei és lehetőségei?

Nagyon sok szavazat szól halálra Súlyos dilemmákat olvasunk fekete cédulákról: 1. Olvasni kétféle ember szokott: egyik az, aki a legmélyebbet, legszebbet, legaktuálisabbat szereti, a másik pedig az, akinek nem érdemes írni. Az elsőnek nem vagyunk óriások, az utóbbinak ne legyünk törpék. 2. Kétféle theologus ír: (gimnazista újabban még csak véletlenül sem) az egyik, aki komolyan dolgozik és az sohasem lábol ki a nagyképű tanterv végtelen követeléseiből és olyan, aki nem dolgozik komolyan. A Közlönybe az egyik ezidőszerint nem *érhet* rá írni, a másik pedig ne *érjen* rá írni.

Olyan súllyal omlottak ránk a dilemmák, hogy csak egyetlen kibúvót találtunk és gyakoroltunk: idegen írások közlését. Az öreg Közlöny erre elővette nemeslevelét, megmutatta két szép előnevét és azt mondta: ha én „sárospataki“ és „ifjúsági“ vagyok, akkor ez orvosság ugyan, de nem jobb a halálnál.

Halál, halál ezt susogja minden közöny, minden középszerűség és minden túlsokat akarás.

De ki szavaz az életedre, szerelmes Közlönyünk? Istennek hála, vannak ilyenek is. *Tavaly azt írta nekiünk a magyar ifjúság prófétája, hogy lapunk új kezdetei még azt is ígérik, hogy egyszer már megszületik és pedig belőle a magyar főiskolás ifjúság lapja. Merész, elérhetetlennek látszó álom és mégis több annál, mert nem lokálpatriotizmus, hanem hit mondotta.*

Mi ennek az útja? Az, hogyha tavaszi örömmünkkel, fiatalságunk erejével, a feltámadás csodájával és a Szentlélekvárás reménységével mi is a Közlöny életére szavazunk. Nem egyenkettén, hanem mindnyájan: pataki diákok. Nem ábrándos, hiú képzelgésekkel, hanem Istennek szánt hősi étellel. Mert a Közlöny a pataki diákélet tükre, naplója és írott ígéje. A Te életedet méri, magába fogadja, mint a fényérzékeny lemez a képet, aztán felmutatja, végül formálja. A Közlöny problémája a pataki diákélet problémája, tehát a Te problémád is.

Nos: vegetálás. likvidálás, halál, vagy élet? Csak az életet választhatod! Melyik életet? Az istenfiak, a boldog óriások életét, akiknek naplója végtelen áradású klasszicitással feltétlenül megíratik, mint új, szent történések örökéletű naiv éposza.

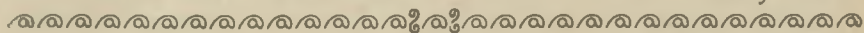
Testvértűz.

Ez a tűz itt a nemzetek tüze.

Mind, aki fázik, üljön csak közénk —
 Fagyos legénykéek jég és hó honából,
 Akiket nappal csábitott a távol . . .
 Dél fiai, kik örökké nevetnek
 És örülnek az áradó melegnek . . .
 Jöjjetek csak: táborunk tüze ég
 S lángjában ott csábit a messzeség.
 Ha melege nem ér hozzátok el,
 Itt a szívünk — mondd testvér, ugy-e kell?
 Öleljen egybe mindenkit a láng,
 Amely örök, mint hitünk és imánk . . .
 Barátság szívbe fűződjön s a gond
 (lelkünk egén a felhő) nem borong,
 Varázs terüljön, mint védő palást,
 És adjon boldog testvér-aratást.
 Hegy és határ — nyelv és más akadály
 Törpüljön el — béke útja vár.
 Megláljuk most, hogy tiszta-e a szív,
 Amelyet a jövő ragyogva hív . . .
 Meglátjuk: lelketek frissen szűz-e?

Im, ez a tűz a nemzetek tüze . . .

Tábory Pál.

A magyar irodalom-tanítás krízise.

Irta: Harsányi István.

Méltán kérhető valaki: ugyan beszélhetünk-e komolyan a magyar irodalomtanítás kríziséről; van-e egyáltalában ilyen csudabogár, vagy csak divatos szólamoktól megittasult fantáziánk lázálma az, ami mindenben krízist lát? Egyformán beszélnek társadalmi-, gazdasági-, stílus- stb. krízisről. Vajjon jogosan szaporítjuk-e sok fájdalmas betegség hosszú sorozatát, vagy szűnyoghad előtt verjük félre a vészharangot?

Sajnos, valóban komoly krízis előtt áll középiskolai irodalom-oktatásunk s két fontos tünete van, amit valahogy eliminálnunk kell. Egyik a Beöthy Zsoltnál megállt irodalomelméleti felfogáshoz való nyakas ragaszkodás, a másik pedig a modern magyar irodalom tanításának problémája.

Különösen ez utóbbi probléma aktualitása indít most megszólalásra. A napokban olvastam Melich János egyetemi tanár nyilatkozatát az Ady-kérdésben, aki Klebelsberg kultuszminiszterrel ellentétben, — kinek véleménye szerint igenis tanítani kell középiskoláinkban a

modern magyar irodalmat, — írtózik attól a gondolattól, hogy Ady költészete belopózzék tanáraink gondolatvilágába s ezáltal az iskolába.

Azt hiszem, ez az ellentétes felfogás kultuszminiszter és egy egyetemi tanár között, ki egyúttal egyik gimnáziumunk főfelügyelője, eléggé világossá teszi előttünk, hogy itt bizony krízissel állunk szemben, amely előtt lelkiismeretlenség volna szemet hunyni.

Próbáljuk megközelíteni ezt a kérdést azáltal, hogy tisztázzuk, mi is tulajdonképpen a középiskolai irodalomoktatás célja? Részemről a következőképpen felelek e kérdésre: az irodalomoktatás célja egyfelől, hogy biztos *tájékoztatót* nyújtson a magyar irodalomban, s ezzel együtt a magyar szellem történetében, másfelől pedig lássa el a tanulót az ép, kritikai *ízlés* útravalójával, amelynek segítségével aztán saját lábán indulhat el, ha ítéletet kell mondania egyes irodalmi jelenségekről, írókról, művekről. Ha az alapkérdésre ilyenformán felelünk, nagyon természetes, hogy a modern magyar irodalom tanítása mellett foglalunk állást, s így tulajdonképpen az előbbi két szempontból kell vizsgálni jelenlegi irodalomoktatásunkat.

Hogy az irodalomoktatás elé tűzött célokat elérhessük, mindenké előtt az *irodalom* fogalmát kell revízió alá vennünk. Az irodalomról alkotott felfogás idők folyamán megváltozik s úgyszólván minden kornak megvan a maga irodalomdefiníciója. Az előző irodalomfelfogást nálunk a Horváth Jánosé váltotta fel, amely szerint az irodalom állandó lényege: *írók és olvasók szellemi viszonya írott művek közvetítésével*. Mihelyt ez a felfogás vált tudományossá, az eddigi összes irodalommeghatározások ránk nézve csak történeti szempontból értékesek. Miért tanítják hát még mindég az idejét multa régi meghatározást, s miért abból kiindulva akarják felépíteni még mindég az irodalom épületét? Azért, hogy az iskolából kikérültek egy része azonnal kijózanodjék a tanult áligazságok mámorából, s életének új szakaszát azonnal egy csalódással kezdje, a másik, a nagyobb rész pedig egész életére magával vigye a már régen túlhaladott álláspont helytállóságának illúzióját? (Ha ugyan azt is magával viszi!) Ilyen értelemben akkor fölösleges volt áttérni a Beöthy-féle meghatározásra, hadd kullognánk még most is valahol ott Zwittinger Dávid körül!

A Horváth János-féle irodalommeghatározással együtt be kell vonítani a középiskolába az irodalom *fejlődéstörténeti* szempontból való felfogásának is; mert hiszen e meghatározás involválja a történetiség, a fejlődés eszméjét, viszonyról lévén szó, ami evidenter változik. Nem tekinthetjük többé az irodalmat írók életrajzi adataiból s regény- stb. tartalmakból összeréerezett változhatatlan egésznek, nem valami nagy könyvtárnak, amelyben egymás mellett állnak a könyvek, de az egymásmellettségen kívül semmi viszonyban nem állanak egymással.

Az emberi szellem megnyilatkozásai sohasem magukban álló, elszigetelt jelenségek. A szellem történetében nincsenek véletlenek. Törvényszerűség uralkodik itt is, s ebből következik, hogy bizonyos szempontokból, a történetiség, a fejlődés láncszemeivé tudjuk fűzni az egyes különállóknak látszó jelenségeket. Így tudjuk például az iro-

dalmi népiesség fejlődése szempontjából egymás mellé sorolni Vitkovicsot, Kisfaludy Károlyt, Kölcseyt, Vörösmartyt, Petőfit stb.; így beszélhetünk irodalmunkban humanista, barokk, rokokó, idegenklasszikus, romantikus s magyar klasszikus ízlésről; ilyen értelemben beszélhetünk magyar erasmistákról; Balassát mint a nemzeti nyelvű humanizmus főképviselőjét emlegethetjük; Pázmány, Zrinyi, Gyöngyösi a barokk-, Csokonai, Faludi a rokokóízlés képviselői; Kisfaludy Károly, Jósika, Eötvös, Vörösmarty romantikusok; Petőfi, Arany, Kemény, Gyulai pedig klasszikusok!

Fejlődési fázisok vannak az irodalomban, melyek világnézeti, politikai kérdésekkel, sokszor történeti eseményekkel vannak igen szoros kapcsolatban, úgy, hogy ezek nélkül teljesen meg sem érthetők. Éppen e viszonyok s hatalmas, rejtett mozgó erők felfedezéséből született meg a *szellemtörténet* tudománya, amely kapcsolatokat keres és talál olyan dolgok között, amelyeket eddig különállónak tartottak. Az apró részleteink mellett szükség van hatalmas, átfogó szintézisekre is, amelyek új, nem is remélt, hatalmas perspektívákat nyújtanak.

Hogy az irodalomnak szelleme is van s így nem levegőbe beszélünk, ha szellemtörténetet emlegetünk, egy pár különböző jellegű példából könnyen megérthetjük. Milyen különböző színt nyer a Don Juan motívum, aszerint, amint a svéd Gösta Berlingben, a finn „Dal a tűzpiros virágról”-ban, (Linnankoski) vagy a magyar Sáraranyban áll elénk. Egyik az angol, másik a svéd, finn, magyar *szellem* bélyegét hordja magán. — Egy-egy kor ízlési iránya megnyilatkozik az építészetben, festészetben, szobrászatban, költészetben egyaránt. Ugyanaz a *szellem* hívja életre a római Szt. Péter templomot, ami a Michelangelo Mózés szobrát sugallta s adta kezébe Leonardo da Vincinek az ecsetet, hogy megfesse az Utolsó vacsorát s Ariostónak a tollat, hogy megírja az Örjögő Lórántot. Nyilvánvaló, hogy itt valami mélyebben gyökerező szellemnek kell működnie.

Ezzel a szellemtörténeti-fejlődéstörténeti felfogással, s ezidőszent csakis ezzel szerezhetjük meg azt a kellő tájékozódást az irodalomban, ami egyik célja az irodalomoktatásnak, s foglalhatjuk az irodalmi jelenségeket határozott rendszerbe, amelyben mindennek megvan a maga helye.

(Vége köv.)

~~~~~

Glasgow-College.

Végre valósulni kezd a pataki iskola régi álma: a közel jövőben internátust fognak építeni. Úgy beszélnek, az „angol college-ok mintájára.” Nem lesz azért talán érdektelen egy ilyen college-ra s annak életére néhány szót vesztegetni.

Mindenekelőtt a college, mint a kollégiumunknak angol formája, iskolát jelent, amelyben a növendékek bizonyos hivatásra készülnek. A diákszállásokat, internátusokat itt hostel-eknek hívják,

melyek ritkán vannak s inkább csak Angliában a college-okkal együtt. Sokat nem is nagyon lehet róluk beszélni: diáktanyák ezek a hostel-ek közös olvasóval, étkezővel s a fiúk számára külön, hol szegényebb, hol kényelmesebb szobákkal. S csak kevés olyan úr van, mint a cambridgei theol. diák, kinek két szoba is áll rendelkezésére.

A College hát iskola előadótermekkel, könyvtárral, de amelynek ridegségét elveszik a játéktér, az étkezőszoba, na meg a benne folyó eleven angol vagy skót diákélet, amit kópiázni, sajnos, nem lehet olyan könnyen, mint az épületeket.

Én a téli 2 term (diligencia) alatt a glasgowi college hallgatója voltam, így annak életéhez kapcsolom mondanivalóimat:

Előadásaink naponként 10—1-ig folytak, kivéve a szombatot, amikor nincs előadás. Általában a theologusokat nem sok órára kötelezik a 3 iskolai év alatt, tágas teret engedve az önképzésnek. Ennek megfelelőleg a tárgyak előadói jórészen áttekintő, tájékoztató jellegű előadásokat tartanak, a részletező munkát hagyva a tanuló önszorgalmára. Ez nagyszerű módszer, de csakis a szorgalmasok, tanulmánygyók számára, s a skót diákok életében legtöbbször célra vezető, mivel ők az egyetemi évek (3) után érettebb korban (20—21) nagyobb komolysággal s helyesebb ítélőképességgel mennek theológiai college-ba.

Ők a filozófiát, görög, héber s esetleg más keleti nyelveket az egyetemen tanulták s minden jóra való diák azokból egyetemi fokot is szerzett, legtöbbször egy M A t (Magister Artium) vagy esetleg B. Sc.-t (Baccalaureatus Scientiarum). Mégis ők hozzánk viszonyítva, évet sem vesztenek, ennek ellenére, mivel a 3 theol.-i év után egyetemen lelkészi állásba mennek ki s a káplánkodást szünidejeik közben (nem kötelező ez sem) tudják le. S talán helyesebb mód ez a későbbi idők s a képzés szempontjából, mint a mi 4 theol. évünk a hozzá függesztett 2 kápláni évvel. Különben is a hosszú kápláni kötelező éveket sem Svájcban, sem Franciaországban, sem itt nem ismerik.

Érdekes egy osztálynak a munkáját is megfigyelni. Mindenki maga számára készíti jegyzetét; ha valamit nem értenek, vagy további felvilágosításra várnak, kérdéseikkel zavarják az előadót s sokszor közös megbeszéléseikkel töltik az óra egy részét.

Irigyelni való ez a fesztelen s mégis komoly viszony tanár s tanuló között, amit talán elősegít a mindenki számára közös *yon* (te, maga, ön) beszédalak. Ez leginkább nyilatkozik a közös ebédeknél, az előadások befejeztével a college-ban, amelyeknél a tanárok is sokszor ott vannak. A college népe ilyenkor egy nagy baráti társaság, amelynek tagjai között egészséges, szabad forma uralkodik a beszédben, semmi tettetés s pózolás tanár s tanítvány között; baráti közösség, amelynek tagjai mind, — szeretném, ha jól értenék e szót: felnőttek, — a tanulók is ép úgy, mint a professzorok, s ez utóbbiak is könnyű szívvel aláhajtják fejeiket egy-egy egészséges tréfának, egyáltalán nem féltve a tanári tekintélyt.

Erről különben nehéz beszélni. A szavak után, amelyekkel vázolnám, a mi pedantériánk e kérdésben sokszor talán nem látna

egyebet, mint izléstelenséget ott, ahol ez a baráti társaság, mint jól sikertült ötletnek, hahotázva örül, talán legjobban épen a megtréfált professzor, mivel az olyan magától értetődő valahogy ebben a baráti közösségben. S azoknak számára, kik benne éltünk egy egy ilyen baráti társaságban, mindenesetre megmarad egy egy nagyon kedves emlékezés, egy újabb boldog idea.

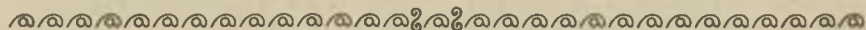
A hangulat emeléséhez sokszor hozzájárultak a moral censor vádjai, ötletei. Csalatkozhatatlan személyét 2 héti szolgálati időre választja a diáksereg. Ő ez alatt az idő alatt a College erkölcsi őre. Vádjai alól, amelyek legtöbbszörre komikus színezetűek, köteles mindenki magát szigorúan tisztázni ott a nyílt plénum előtt. E hivatal, amilyen sok jókedvű tréfára ad alkalmat egy élces fellow-(cimbora)-nak, annyira bántó s erőteltetett egy-egy fickó kezében, aki hijában van az attikai sónak.

Ebéd után aztán megszűnik a jókedv s mindenki hazamegy, remélhetőleg komoly, jómunkára.

Délután üres a college. Egy-egy órára a játéktérmegekben játszik még néhány fiú s azután komoly csend; előadótermek; könyvtár; társalgó-termek csupán. Komoly, élettelen épület. Ez is a college, de nem gondolom, hogy ez az egyedül, amit utánoznunk kellene.

Edinburgh.

Horkay László.

Árvalányhaj.

Aranyfonállal szép tündérkirálynő
Kötötte egykor csokorba, ha szállt . . .
Dús nyári este . . . fenséges pompában
Így várta szerelmes Oberonát.
Mese, legenda: valóságig szárnyal —
Ma magyar mezőn nő az árvalányhaj.

Majd vándorútra kelt. Vidám legények
Kalapján hullámozott, akár a nád . . .
Boldogabb volt csokra alatt a nőta,
És csendesebb volt, testvér, az imád.
Egész világon ringott így s kísérte
Millió szempár kigyúló, vágó fénye.

Magában nő, mint a nép, melynek felnő,
Nem díszít kertet, nagyúri lakást —
De ragyogó, aranyló pelyhe-tolla
Mégis a szívre simít tört varázst . . .
Magához köt le selyem — örök szállal —
Bilincs, dicsőség — ez az árvalányhaj.

Táborny Pál.

A Közlöny és a lányok.

Az a célunk, hogy a Közlöny és a lányok ne csak egymás mellett álljanak, mint itt a címben, hanem közülük legyen egymáshoz. A lányok belekerüljenek a Közlönybe, a Közlöny pedig eljusson a lányok kezébe, hogy ne mondjam: a szívébe.

A dolog nem is olyan nehéz. A Közlöny már egy hónapja (március 15. óta) várja az alkalmat, hogy megköszönje azt az odaadó buzgalmat, amit vele szemben épen a lányok mutattak meg. [Zilahy L.: Süt a nap.] Az a történeti igazság, hogy az ez évi március 15 iki előadással nagyon meg volt elégedve a közönség. Ezt nem is mi mondjuk, ezt még egy héttel is az előadás után maga a közönség beszélte örvendező arccal. De azt már mi mondjuk, hogy minden elismerés és dicséret a szereplő lányok kezébe hull. Ezért a kijelentésért még a minden munkát vállaló Kovács Zoli és Nagy Berci sem fognak megneheztelni. Azért is a szereplő lányoké minden köszönet és elismerés, mert az előadáshoz nemcsak lányok kellettek, hanem — legnagyobb részt — épen ezek a lányok kellettek. Ha egyik-másik el nem vállalja a szerepet, akkor ugyancsak beborúlt volna. Nem az most a Közlöny célja, hogy még az Úristen mellőzésével is minden jót és szépet rárakjon a lányokra, hanem épen az Isten által adott alkalomból kiindulva névszerinti üzenetet küld a szereplő lányoknak, egy indítványt pedig minden lánynak.

Padrah Ilike [Sáríka] a színpadon annyi változatú volt, mint egy kiváló hangszer a hozzáértő kezében. Nem utánczolt, nem másolt, hanem játszott a maga szájaíze szerint. És minden a legjobb volt. Ő — hivatalból — nagyon közel áll főiskolánkhoz s most személyesen, a maga részéről is készséggel vállalta a közelség minden következményét. Tombolatárgyai is — már ha csak számszerint vennénk is — sok szeretetről tanúskodnak.

Kálnay Sáríkat [Postamesternő] messzeföldről is el kellett volna hoznunk, ha épen nem Patakon lakna Olyan határozottsággal lép fel és olyan kitaróan játszik, mintha világetetőben egyebet sem tett volna. Nyelvének művészi pergése, mozdulatainak összhangzatos volta minden jelenetben ráparancsolta a közönségre a tetszést. A sok tap-
sot és tetszésnyilvánítást nagyon kiérdemelte.

Kiss Irénke [A tiszteletes anyja] a vén asszony örök elégedetlenségét és tervezgetését oly nyugodtan és szépen adta, mintha legalább is leszámolt volna már mindennel és nem a kezdet-kezdetén állana.

Sebeő Marcsuka és Iluska [Juliska, illetve Jolánka] kitűnően megállották helyüket. Marcsuka úgy beleélte és belenevette magát szerepébe, hogy lehetetlen volt nem nevetni vele az ongora históriát. Iluska az anyja [K. Sáríka] lánya volt, a közmondás magyar értelmében.

Kiss Icuka [A tanítóné] hozott legnagyobb áldozatot. Le kellett vetnie kedves egyéniségét és magára kellett öltenie egy beteg asz-

szony minden keservét. amely csak néha, egy kis köhintésben talál utat kifelé. Mint ilyen is nagyszerű volt. Egyik-másik jólelkű mendúr azon aggódott, hogy mindjárt árva lesz az a haszontalan Marci. Aki Kiss Ickutát ismeri az tudja, hogy nála — betegnek látszani — művészet.

Szendrey Jolánka [Szűcs Mari és Sámsonné] Bodroghalásról járt fel a próbákra mindig örömmel és életkedvvel. Mindkét szerepével emelte a hatást és biztosította a sikert. Most már igazán közel jött ő is az ifjúsághoz.

Kiss Berzso láttára ugyancsak megmozdultak a mendúrszívek, főleg a másodikosoké.

A szereplő lányoknak a Közlöny hálás köszönetet küld, mert az ifjúság a Közlöny által nyugtáz vagy kér. A Közlöny bejelenti, hogy a kapcsolat az előadás után sem szűnt meg. Már most csak az a kérdés, hogy milyen módon és formában történjék a kapcsolat megtartása, illetőleg a pataki diákságnak a lányokkal való érintkezése. Ehez kérünk gondolatokat, ennek nyitunk lapunkban egy állandó rovatot. Felkérjük főiskolánk leánynövendékeit, a pataki, vagy a Közlönyt olvasó vidéki lányok mamáit, vagy a mamák lányait, hogy keressenek fel írásaikkal, vagy rendeljék a szerkesztőket házhoz — vidékre is kiszállunk — aztán tisztázzunk gondolatokat és adjunk egymásnak a Közlönyben igazolt, tiszta „légyott“-ot.

Ide most egy nagy kettőspontot teszek, ami jelenti: ezután jön a — java. Ila.

~~~~~

A dalszöveg meséje.

Irta: *Képes Géza.*

A költő lelkén villanó sugárok
Suhantak át és megszülettem én.
Egész vagyok, zárt szépség: költemény —
És mégis-mégis: valamire várok.

Magasban égő, szomjú vágyat hordok;
Akire vágyom: csillag a szeme,
A lénye: álom, lelke: lágy zene,
Csupa-csupa csilingelő akkordok.

Várom. — Nagy messze tán jön is titokban
S egyszerre majd csendben élémbe toppan
S vállamra omlik csókvágyón. alélva.

Ádám-lelkemnek mélyén bűgva kondul,
Mint bús harangszó éji sírokon túl
Egy halk, hívogató hang: „Éva! . . . Éva! . . .”

A csodálatos orgona.*

Irta: Richard von Volkmann Leander. Fordította: Benkő Ferenc VIII. gimn. tan.

Sok-sok éve már annak, hogy élt valahol egy nagyon ügyes fiatal orgonaépítő, aki már sok orgonát készített s minél többet csinált, annál jobban sikerült neki. Utóljára olyan mesteri orgonát alkotott, amely magától megszólalt, ha olyan mátkapár lépett a templomba, aki az Isten tetszését megnyerte. Amikor kész volt ezzel az orgonával, szétnézett a vidék lányai között, kiválasztotta közülök a legistenfélőbbet és legszebbet s megtett minden előkészületet az esküvőjéhez.

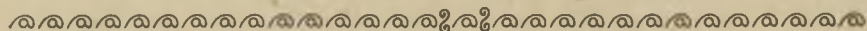
Amint átlépte menyasszonyával a templom küszöbét, a felvirágozott násznép hosszú sorától követve, szíve csak büszkeséggel és dicsőség utáni vágygal volt eltelve. Nem sokat törődött a menyasszonyával és az Istennel, hanem szüntelen csak azon járt az esze, hogy milyen híres mester ő, kinek művéhez senki sem tud hasonlót csinálni, mennyire el fognak ámúlni, hogy fogják őt csodálni, ha az orgona magától megszólal. Ilyesféle gondolatok között lépett be a templomba, de csodák-csodája, az orgona néma maradt.

Az orgonaépítő a dolgot nagyon szívére vette. Büszkesége azt súgta neki, hogy csak menyasszonyában lehet hiba, bizonyára hűtelen hozzá. Nem beszélt vele egész nap egy szót sem, hanem éjszaka titkon összepakolt és megszökött a feleségétől. Hosszú vándorlás után végre letelepedett egy idegen országban, ahol senki sem ismerte és nem is kérdezősködtek a multja után. Ott élt magányosan tíz hosszú éven át, ámde ekkor elfogta valami ismeretlen vágy hazája és elhagyott hitvese után. Mindég az a gondolat üldözte, hogy milyen rútúl cserbenhagyta szép, ártatlan feleségét. Miután a vágyain már sehogysem bírt uralkodni, elhatározta, hogy visszatér és azt gondolta, hogy a hitvese is bizonyára meg fog neki bocsátani. Éjjelnappal vándorolt, lábai kisebesedtek és mennél jobban közeledett, annál erősebb lett a vágya s nőtt az aggodalma. Vajjon lesz e még a felesége olyan barátságos és kedves hozzá mint menyasszony korában volt? Végre megpillantotta szülővárosa napfényben csillámló tornyait. Ekkor nem bírt uralkodni magán s lélekszakadva futásnak eredt. A járókelők fejcsóválva fordultak utánna és így szóltak egymás-hoz: „No, megint egy bolond, vagy pedig pedig biztosan ellopott valamit.”

Éppen mikor a város kapuját átlépte, találkozott egy hosszú halottasmenettel. A koporsót síró emberek tömege kísérte. „Kit temetnek most, jó emberek, hogy annyira siratják?” „Az orgonaépítő szép, fiatal feleségét, akit hűtlenül elhagyott az a haszontalan ura. Mindég olyan kedves volt hozzánk és mindnyájunkkal olyan sok jót tett, hogy a templomban akarjuk örök nyugalomra helyezni,” — hangzott a felelet. Amikor ezt hallotta, szótlanul lehajtott fővel odament a ko-

* A Gimn. Erdélyi Önképzőkör német műfordítás pályázatán első díjjal jutalmazott pályamű.

porsóhoz és segített azt vinni. Senki sem ismert rá; hallották ugyan, hogy folyton zokog és sír, de ez senkinek sem tűnt fel, mert azt gondolták, hogy ez is azok közül való, kikkel a megboldogult életében annyi sok jót cselekedett. Így érkezett meg a menet a templomhoz és mikor a koporsóvivők a küszöböt állépték, az orgona egyszer csak megszólalt, s olyan csodás hangot adott, amelyet még orgona... soha. A koporsót letették az oltár elé. Az orgonaépítő csendesen egy oszlophoz támaszkodott és hallgatta a hangokat, melyek egyre erőteljesebben áradtak, úgy, hogy még a templom pillérei is beleremegtek. Szemeit lehunyta, mert a hosszú úton nagyon elfáradt, de mégis boldog volt, mert tudta már, hogy az Isten megbocsátott neki, s amint az orgona végső hangjai is elhaltak, holtan zuhant a kövezetre. Az emberek felismerték és akik tudták, hogy ki, kinyitották a koporsót s feleségé mellé tették. Amikor a koporsót újra lezárták, még egyszer, egészen halkán megszólalt az orgona. Azután elnémúlt és azóta sohasem szólalt meg magától.

Elmondtam mindent . . .

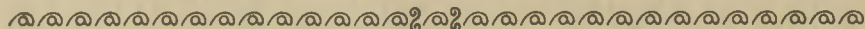
Mikor újra láttam,
Tavaszhuhant át a kis szobában
s valami bennem is megremegett.

A rám emelt kíváncsi két szeme,
mintha mélyen belém hatolna:
szólni szerettem volna,

de csak néztem, néztem
csoda-csendesen, halkán, szótlán:
csak a bolondos, fiús szívem érzi,
hogy akkor mégis mindent elmondtam . . .

Komáromy Sándor

ref. theologus.

A testkultúra helyes értelmezése.

Azt hiszem, ma már senki előtt sem kétséges, hogy testkultúrára, testi nevelésre szüksége van minden embernek, különösen minden ifjúnak. Hiszen mindnyájan látjuk, ha egy kissé kinyitjuk a szemünket, hogy a foglalkozási ágak szerint finoman differenciálódott modern élet nagy veszedelmeket rejt magában a testre nézve. Mert: nézzük bár azt a gyári munkást, ki egész nap egyforma csavarokat fúr egymásután, vagy az iparost, ki munkaasztala fölé görnyed nap-hosszat, vagy a hivatalnokot a maga (szobában) ülő életmódjával: egyaránt vagy a teljesen egyoldalú testi munka lehet nagyon ártal-

mas a testre, vagy pedig az állandó zárt levegőben szellemi munkával való foglalkozás teheti tönkre a test ellenállóképességét, egészségét. — Mennyire áll ez utóbbi a tanuló ifjúra, ki egész nap a padban, vagy a könyv mellett görnyed — kétségen kívül igen hasznos tanulmányaival foglalkozva.

Szükség van tehát testnevelésre, sportolásra, hogy egyik esetben ellensúlyozzuk az egyoldalú testi munkát, másik esetben a folytonos szellemi munkát. — Az ifjú emberre nézve még ezeken kívül is nagy jelentősége van a test gyakorlásának. Nevezetesen: a helyes szellemiben űzött sportolás állandó vidámságot, munkakedvet eredményez s emellett megőríz attól, hogy bármely káros szenvedélynek rabja legyen az ember: saját kárán tanulhatja meg, hogy nem lehet egyszerre sportolni és valamilyen szenvedélynek is hódolni.

A sportolás a közösségben való életre is nevel és nagyszerű alkalom a becsületes, nemes küzdelemre. Azonban még ha a testnevelésnek e lelki hatásait nem is vennénk figyelembe, akkor is kellene, hogy önnevelésünk egyik fontos részét alkossa, mivel tudjuk, hogy az ember test és lélek, a test a lélek temploma, épen ezért elhibázott dolog volna a test nevelésének rovására, mondjuk, az értelmi nevelést túlsúlyra emelni önképzésünkben. — Amilyen torz és nevetséges, — sokszor szánandó figura egy tisztán testkultuszt űző díjbirkozó, vagy akár az amsterdami olympiai marathón-bajnokságot nyert El Omafi francia-néger futógép lelki- és szellemi alacsonyrendűsége, épen olyan torz és szánandó embertípus a túlzottan és csupán intellektuel ember, ki semmit sem törődik testi erejének, ellenállóképességének, frissességének megóvásával és fokozásával, annak ellenére sem, hogy kénytelen — Isten bölcs rendeléséből — itt a földön elsősorban testi életet élni.

Épen az előbb említett — tisztán testi életet élő — „sportemberek” példája kell, hogy ösztönözzön bennünket arra, hogy igyekezzünk a testi kulturát helyesen értelmezni, nehogy aztán a túlhajtott testkultusz ártson a lélek kibontakozásának, az értelem kifejlődésének.

A test nevelésének sohasem szabad öncéllá lennie, kell, hogy mindig az előbbieket támogassa és azokkal együtt haladjon az egész ember jobbra, tökéletesebb fejlődésében. — A sportolás legyen mindig örömteljes, gondtalan, a mindennapi munka közben felfrissítő szórakozás; de ne legyen sohasem erőszakolt, túlzott, esetleg lelkileg is kimerítő munka (pl. túlzott versenyzés, professzionista sportolás). Mindazonáltal sportolás közben szükséges, hogy néha összemérjük erőnket másokkal, hogy a nagyobb erő kifejtés által magunk is jobban erősödjünk. másrészt pedig ízelítőt kapjunk (különösen ifjúkorunkban) az élet ránk váró küzdelmeiből: a verseny a legjobb alkalom a lovasias, férfias, nemes küzdelem megismerésére és megszokására. Azt azonban hangsúlyoznom kell, hogy a versenyküzdelem csak addig hasznos, míg semmi más, különösen anyagi érdek nem játszik közre és míg a versenyzőket az a tiszta (fair) sportszellem hatja át, amely tud örülni az ellenfél győzelmének, mert látja, hogy az megérdemelt: „győzött a jobb.”

Végezetül szeretnék néhány gyakorlati tanácsot is adni az esetleges érdeklődőknek, hogy mit és hogyan sportoljon, mondjuk, egy diák. — A naponkénti 10—15 perces torna (este, de jobb reggel) és utána hideg lemosás, esetleg masszázs, nagyon hasznos úgy is, mint felfrissítő, úgy is, mint az egész test minden izmát foglalkoztató mozgás. Ezenkívül mindenki a téli (torna, vívás, boxolás, birkózás, sí, korcsolya, rúdli) és nyári (athletika, úszás, evezés, túrisztika, tenisz, football és egyéb sportszerű játékok) sportok közül azt és annyit űzzön, amelyiket és amennyit éppen jónak lát. Mégis leghasznosabbak és legajánlatosabbak — fiziologiai szempontból is — azok a sportok, melyek az egész embert foglalkoztatják és szabad levegőn, napon gyakoroltatnak (nevelő gimnasztika, sielés, korcsolyázás, atletika, úszás, evezés, túrisztika és a különböző versenyjátékok). — Itt kívánom hangsúlyozni, hogy felnőtteknél is, de különösen ifjaknál fontos az, hogy egyoldalú sportokkal (vívás, szertorna, tenisz stb.) csakis akkor foglalkozzunk, ha a megfelelő ellenkező hatású sportokkal is foglalkozunk, nehogy az állandó egyoldalú testi foglalkozás megakadályozza az egész test harmonikus kifejlődését.

Szabad levegő, napfény, víz, jég és hó a sportoló ember számára Istentől adott legszebb és leghasznosabb szórakozási lehetőségek.

T Szabó Károly.

~~~~~

Nézve — gondolkozva.

A pataki vár csorba foka, ha akarja, napestig nézheti saját elnyúló képét a Bodrog sodrában. Vele szemben, mint alázatos jobbágyok, kuksolnak a kispataki házak. Ugyan, ha lakói rajtafelejtik szemüket a levitézlett bástyán, megmozdul-e még szívükben valami a régi hűségből?!

* * *

Olyan ez a Patak, mint egy miniatűr Magyarország. A város életén többé kevésbé kívül eső, a némaságban is beszédes magyar Hajdan termeit lakó arisztokráciája idegen és katolikus, de a szellemi életet, hál' Istennek, a kálvinista kollegium határozza meg. Több mint turáni falu és még sem lehet ráfogni, hogy európai kis város. Van strand-fürdője és nyári hajnalokon bánatosan fújja reggeli nótáját a tehének békés szellemű parancsolója. Galicia kalmárságából orrontasz meg valamit, ha Patakon jársz — és néha azt hiszed, hogy csakugyan nem Magyarországon vagy, ha a közeli szomszédok ékes beszéde zeng füledben. Lakói közül sokan csak az emlékekből élnek, de a jómódu falusias házak előtt aszfalt keménykedik. Ünnepegni gyakran és jól tudnak és tárgyálnak arról is, hogy idegen városból vezessék be a villanyt. Valamikor kuruc tárogatók zengtek itt. Iskolájában Comenius tanított, Kossuth jogászkodott. A nagy iskolakertben most nagyszerűen lehet randevukat adni, az ottani szobrok

szomszédságában. Van egy főúri udvarba torpanó, térből kiinduló utcája; nem tudom miért, szentnegyednek hívják. Itt nagyszerű borpince öblösödik és a szenvedélyes inyenceknek izgató dohos szagot, ha nem akarnád is megérzed.

És vannak az élet örök kérdésein töprengő nagy diákjai is. Nem homogén társaság. Egyik része csak átszállónak nézi e pályát, mesterségnek tartja hivatását és hirdeli, hogy csak mostoha körülmények folytán van és marad itt — a másik fele szeretne megszentelt szivű lenni és ama felsőbb örömet hirdetni az embereknek, de jószándékát alig alig tudja aprópénzre váltva forgalomba hozni.

Sok helyen igazságtalanul, nem jó hire van e helynek és a mult opálos fátyla mégis sokat vonz ide. Szeretne újra a régi megbecsült lenni, mint volt a nagy fejedelmek korában és oly kegyetlen szelek cibálják, ha őszbe hajlik felette a sors, hogy szinte nyögnek a házak eresztékei. Ám ha tavasz vígmosollyal pengeti nótáját, békésen siklanak, boldog utasokkal megtelt csónakok a fecskeszárny csapdosta Bodrog felett és könnyezve érzed, hogy jó az Isten és úgy tudod szeretni a frázis határáig emlegetett Alma Matert, mintha tényleg érted imádkozó édesanyád volna.

* * *

Van egy tó Patak mellett, hegy tetején. Valamikor kőfejtők munkáját visszhangozták a sziklafalak és a végtelen alföldbe oszló völgy. Ma csendes tó kékiti vizét a munka helyén. Mintha a quietizmus igazolása lenne. Az ég csodálhatja képe mását ott, ahol munkáskezek törődtek fel a csákánytól és keserűség élt a szivekben a mostoha sors miatt.

* * *

A mindennapi életben sokszor a buták solidaritása uralkodik. Ösztönösen gyűlölnék ők mindent és kapálóznak minden ellen, ami magasabb náluk. — Mennyi vízcsöpp fogott itt össze, hogy a Bodrog jobb partját elválassa a baltól — míg jött egy nagyszerű ember és ércivet húztak a víz fölé. Megszületett a híd és alant a dűhében elzöldülő folyó nem tehet mást, mint bomlott hajjal, morogva paskolja a híd lábát. Vajjon a nagyszerű építész hálátelt lélekkel még feljebb emelkedett-e ez ívről, vagy bosszantani akarva a legyőzötteket, beleszédült a megcsúfolt mélybe és buta vízcsöppek áztatják nagyszerű fejét?

* * *

Bevallom nyájas olvasó, nekem most egy megrendelés szerint szerelmes novellát kellett volna írni. De bocsáss meg, ha nem telt tőlem. Farsang duhajsága után, hamvazószerda keserűségét érezzük — a husvétunkban még mindig több a kéielkedés, mint a hit. Úgy voltam vele, mint a két lövészárók közt rohanó baka ljedt szemében benne ül az elveszthető világ, dühös szája Isten nevét sóhatja és nem tud gondolni még fehér menyasszonyára sem, remegő keze

fegyverét szorítja. Az ábrándozás most nem tudja megosztani. Hajszolt életével rohan oda, ahova kell rohannia. Mondhatnád rá, hogy talán ibolyákat tapos el lábával, amik örökre elmaradnak mögötte!

Igaz, de balga ember lenne, ha megtenné, hogy lehajol hozzájuk, mikor az élet jajong körülötte és nem is hajthatná fejét le kötelességszegés nélkül, illuziók világába. *Bacsó Gyula.*

~~~~~

Irodalom. — Művészet.

Komáromi János: Régi ház az országútnál.

Komáromi János költészete álomlátás, melynek szülőanyja az élménnyé vált nagyszerű ámulások, a lélek levegőjén átvillanó csodák emlékezete. Maga mondja egyhelyt, hogy neki már csak emlékei vannak. Emlékeinek csöndes, tarka zűréből diadalmaskodik elő legszebb műveinek világa. Titokzatosan és ösztönösen. Mint amilyen a virágok gyümölcsbeteljesedése.

De éppen ezért egy egy darab forró dobogó, lobogó élet van mindegyikőjükben.

Legújabb regényének középpontja az elhagyott, dűledező, régi ház az országút mentén, kajla akácok szomszédságában. Hárman laknak benne: Mudrony József fuvaros, ennek pataki diák fia: Sanyi és a vén Petykó Mihály, Ferencz József obsitos bakkancsosa. A magános házban kísértetek neszeznek éjjelenként s csak akkor hallgatnak el kicinyég, ha Petykó Mihály közibük riaszt:

— A szencségit, ki az már megint?! . . .

Mudrony Sanyi egy fika-diák minden eszményiségével imádja a legszebb tizenhároméves lányt a világon: Pintér Máriát s e két kibontakozó élet története lesz a regény tulajdonképeni gerincévé. Mária viszonszereti Sanyit és szívgyengeségig fokozódó megilletődéssel fogadja a kis hőssze: elmesnek hozzáintézett verseit. Sanyi reméli, hogy nagy költő lesz és elnyerheti Mária kezét. Egyszerre azonban — váratlan és megmagyarázhatatlanul jön, mint a szomorúság — felrián az eszményi és érzéki szerelem közötti küzdés a stívölvény diákgyerek lelkében s egy közbejött „képtelenség“ elszakítja egymástól a szerelmeseket.

Mudrony Sanyi nagy költővé lesz később. Ó, de torzó csak e beteljesedés! Mi lett a másik, a forróbb, a hatalmasabb vágyával? „Máriát nem látta soha többé.“

Lelkünk orgonáján a férpipanaszok poétájának fájdalmas finaléját varázsolja ki egy titokzatos kéz:

Itthon vagyok itt e világban,
S már nem vagyok otthon az égben.

S a régi ház? Egyet roppan majd s összeomlik. „Eltűnik minden. Mint ahogy eltűnünk mi magunk is: jöttünk a végtelenből s elveszünk a végtelenben.

S nagy hallgatás támad utánunk.*

Ez a regény vége.

Nem akartam tartalmat írni s remélem: ezt nem is tettem. Lehet-e a tartalmát elmesélni egy lírai költeménynek, mely csupa szín, hangulat, fény, ámulás, szépség, élet? . . .

Az Ondavahíd istenítéletbeni leszakadásának elénkvetítése: szívbedöbbenően hatalmas, drámai dinamikájú megérzékítés. Rákóczi és bűjdosó társai hazahozatalának leírása pedig az enemű leírások legklasszikusabbjai közé fog tartozni mindenkor.

S ebben a könyvben még más dolgok is vannak. Egy tucat élő személy, akiket nem lehet csak amúgy kutyafuttában, egy könyvismertetés kiszabott formáitásaiban „bemutatni”; figyelni, kísérni kell minden mozdulatukat, sőt velük kell éreznünk, cselekednünk, egyszóval: meg kell őket ismernünk. A szekérrúddal hadakozó, komor „kozák”-ivadék Mudrony Józsefet, az Amerikát járt, pálinkaissza Szopkó Mihályt, az öles termelű, nagyverekedő Vajda sógort és még sok-sok alakot, kik közül egynéhány fölött nemcsak hogy megállott, de egyenesen megfagyott az idő. Feczkó Jancsi, ahányszor csak találkozunk vele, mindig kapdossa a lábát. Nadzor kovács az urakat szidja szüntelen s a száz éven túllépett Petykó Mihály örök kérdése: hogy katona öcsém, él-e még Ferencz József? Bármennyire fokozódik is azonban ez ismétlődés, sohasem teszi a lehetetlenség benyomását bennünk. Inkább nyugodt méltóságú, aromás ízű Homérosz-reminiszcenciákat zsongít lelkünkbe, valamint stereotip epiteta ornánciái is.

Ennyit akartam mondani Komáromi János legreprezentatívabb regényéről s engedtessek meg, hogy mondókám végezetéül ezzel fogadjam a Pataki Diák új könyvét: Csak hódolat illet meg s ez: bírálóat.

Képes Géza.

Muraközy Gyula: „A magyar reformátusság mai problémái.”

Ezeket a kérdéseket fogják tárgyalni azok a „Református Figyelő füzetei” összefoglaló címet viselő kis füzetek, amelyek közül az első most jelent meg Muraközy Gyula, kecskeméti ref. lelkes tollából. — Elvi szempontok magasságából mutat rá azokra az égető problémákra, amely problémákkal kell, hogy foglalkozzon és tüzesedjen bele minden magyar református koponya. „A nagy sorsdöntő kérdés — írja Muraközy Gyula —, hogyan lesz a progresszív reformátusság konzervatív és hogyan lesz a konzervatív progresszívvá? Hogyan lesz épp olyan modern, mint amilyen törül metszett magyar?” — Sajnálatos, sőt katasztrófális következményekkel bíró dolog lenne, ha a magyar ref. egyház kebelében éppen ezekben a kérdésekben való állásfoglalás miatt szakadás állna be, amely megszüntetné az egységben rejlő erőt, ketté szakítaná azt a pólyát, amellyel az Isten az évszázadok folyamán oly szeretőn és védőn takargatta a magyar reformátusságot. Félek, hogy a két fél-pólya nem takarná oly melegen a két csoportra oszlott csecsemőket, mint takarta az egész s nem lenne elég ereje külön-külön egyik félnek sem az akkor felburjánzó „teher-

tételek“ titkos, áskálódó munkája ellen. — Adja Isten, hogy beteljesedjen Muraközy Gyula próféta szerű jóslata: „... még ködben járunk, de már nagyszerű megoldások hajnali állomásai felé vettük az irányt.“

H. L.

~~~~~

Hirek.

Dr. RÁCZ LAJOS f. hó 15.-én a legjobb egészségben érte meg 65. születése napját, mely alkalommal szerettei, tanártársai és tanítványai meleg ünneplésben részesítették. Annyi előkelő tudományos társaság vallja tagjának, oly sok értékes könyv és cikk szerzőjének vagy fordítójának, neve szerte e hazában, sőt külföldön is nem egy helyt jócsengésű (ahol a protestantizmust és a tudományt becsülik); büszke Rá a Pataki Főiskola, amelynek nemcsak korban, hanem érdekekben, tudásban is leggazdagabb professzora, mi mégis azzal köszöntjük Öt, hogy a legbüszkébbek mi vagyunk Reá: mint a Sárospataki Ifjúsági Közlöny legfőbb **alapítójára**, számban, sokféleségben és értékben egyaránt legelső **cikkírója**, akit mai szerkesztő utódai, de hiszem, hogy a közénk eső annyi szerkesztő is mind örömmel nevez szellemi fejének, atyai vagy testvéri barátjának. — Az Úr áldása kísérelje és koronázza be hűséges munkásának — reméljük még hosszú — további életét!

A SÁROSPATAKI IFJÚSÁGI KÖZLÖNY Szerkesztői.

Örömmel adunk hírt arról, hogy **Dr. Mátyás Ernő** szeretett közgazgatónk négy heti betegség után f. hó 15.-én előadásait ismét megkezdette.

Novák Sándor főgimn. tanár f. április hó 2.-án a Kazinczy-Körben Ujhelyben „A modern lyra“ címmel tartott felolvasást. Mély meglátásokkal, költői emelkedettséggel, gazdag szellemességgel és ragyogó humorral teljes előadásáért illesse a pataki hallgatóság részéről is őszinte elismerés és hálás köszönet.

Ellenőrző látogatások a gimnáziumban. Dombly László egyházkerületi középiskolai tanügyi elő-

adó április 10—13. napjain végezte hivatalos ellenőrző látogatását a gimnáziumban. Örömmel állapította meg a gimn. szivonálnak újabb jelentős emelkedését és nagy reménységgel néz az elé a fejlődés elé, amely a gimn.-ra a tervbevett új intézmények létesítésével vár. Ezekre a tanári testületet minden vonatkozásban teljesen felkészültnek látja. Az ifjúság egészségi, erkölcsi és tanulmányi állapotát megnyugtatónak tapasztalta. — Ady Lajos tankertületi kir. főigazgató, miniszteri megbízott minőségben 15.-én este érkezett Sárospatakra, a gimn.-ban szokásos évi ellenőrző látogatá-

sának végzésére. Látogatása 3 napig tartott.

Emlékünnepély. Május hónap folyamán a főiskola keretében, később meghatározott időpontban lesz a Kérészy István volt főgimn. tanár emlékünnepélye.

Az internátusok ügye, ha lassan is, de örvendetesen halad a megvalósulás felé. A kultuszminiszter úr legutóbbi látogatása alkalmával megállapítást nyert, hogy még az ősz folyamán meg fog indulni a 2 gimnáziumi internátus építése. Az eszmei tervpályázat kiadása, melynek első díja 2000, második díja pedig 1000 pengő, most van folyamatban. A tervpályázaton csak hárman vehetnek részt, névszerint *B. Nagy Károly, Schulek János* és *Münnich Aladár* mérnökök. A program szerint az angol és gimnáziumi internátus egyenként 60—60 személy részére lesznek építve. A kultuszminiszter úr ígérete szerint 2 angol tanár és 2 nevelő fogja végezni az internátusi oktatást és felügyeletet. Az internátusi bizottság nagy buzgalommal dolgozik azon is, hogy a 80 személy részére tervezett theológus internátus is minél hamarabb elkészüljön, de ennek építése csak akkor kezdődhetik meg, ha a szükséges anyagi fedezet meg lesz reá. Hisszük, hogy az Evangyélium ügyének zászlóhordozói mindent megtesznek arra nézve, hogy az anyaszentegyháznak a jövőendő erős pillére is csakhamar felépüljön s hogy így az evangyéliumi hitnek heroikus, áldozni kész vezérei támadhassanak.

A Főiskolai Kórus már megkezdte a készülést a XXII ik debreceni dalosversenyre, amelyen körülbelül 35 tag fog résztvenni. A Kórus ez úton is szeretetteljes

kéréssel kopogtat minden barátjánál, hogy bármely csekély összeggel járuljon hozzá a Kórusnak a debreceni XXII. Dalosversenyen való részvétel költségeihez. Az adományokat hirlapilag nyugtázzuk és az adományozók neveit a Kórus történetkönyvében is megörökítjük. — Az egyházkerülettől kapott 100 pengőt ez uttal nyugtázzuk hálás köszönetünk nyilvánítása mellett. — Itt említjük meg, hogy a theológus ifjúság Zsiros József, Dr. Trócsányi József, Forgács Gyula és Dr. Rácz Lajos professzoroknál, névnapjuk, illetőleg születésnapjuk alkalmából szerenád formájában fejezte ki irántuk érzett mély háláját, szeretetét és szívbeli jókívánatait.

A márc. 15-iki ünnepélyek a mult számunkban közölt műsor szerint tartattak meg. A délutáni emlékünnepély az eddigieknek méltó folytatása volt. Este Zilahy Lajos „Süt a nap“ c. kitűnő darabja került színre, melynek előadása a közönség véleménye szerint páratlan magasságban állt a pataki műkedvelők által elért eddigi színvonalon. A lelkes, szíves szereplők fogadják ez úton is az ifjúság leghálásabb köszönetét. — *Ez alkalommal felüljizettek:* Dr. Mátyás Ernő 5, Szilágyi Benő 1, Kovács Béla 1, Dr. Kun Dániel — 80, Dr. Mórén N. 1, Dr. Rácz Lajos 1'50, X. Y. 2, Marton János 2, Sztruhala Lajos 2, Szabó Zoltán 3 P-t. — *Jegymegváltás címén:* Dr. Izsó Bertalan 3, Elekes Imre 2, Szendrey András 2, Dr. Rácz Lajos 10, Sütő Kálmán 2, Lukács Bertalan 2 P t.

A Sárospataki Kamarazene-Társaság f. hó 4 én délután 5 óraker hangversenyt rendezett, amelyen Flocke-Hagemann Mária berlini

operaénekesnő és Léway Adél zongoraművésznő is felléptek. A partaki közönség nagy élvezettel hallgatta a kedves vendégek pompás művészetét. Kolozs Richárd klasztrikus hegedűjátékával, Kovács Dezső pedig precíz harmóniumjátékával tette még élvezetesebbé a jól sikerült hangversenyt.

A középiskolai dalosversenyen, mely május hó 25—26. napjain lesz, B. Szűcs Ferenc ének és zenetanár vezetésével a gimnázium 40—45 növendéke fog résztvenni.

Apró hírek. A *pütkösti vakáció* főiskolánkban május 15-én déli 1 órakor veszi kezdetét s 26.-ig tart. A VIII. o. osztályvizsgája május hó 10—11-én, az írásbeli 13. 14, 15.-én lesz. Az érettségi vizsgálatok jun 18.-án kezdődnek. A lapok híradása szerint a kormány megbízottja: Faragó János pápai főiskolai ny. gimn. igazgató.

A 134. sz. Hegyaljai Erő cserkészcsapatból az ez évben rendezendő angol nemzetközi cserkészösszejövetelen 6-an fognak résztvenni, Szathmáry Lajos cserkésztsiszt vezetésével. A csapat ez évi nyári tábortát Perkupán fogja megtartani.

Feltámadás a címe Körmenői Muraközy László mult számunk címlapján közölt képének.

A 134. sz. Hegyaljai Erő cserkészcsapat márc 21-én fényes műsorú előadást rendezett, mely méltó folytatása volt eddigi szép sikereiknek. A Szabó Károly cserkészparancsnok közvetlen hangú megnyitó beszéde után egy vonós négyes következett, melyet Szabó Károly, Boda Béla, Szathmáry Lajos cserkésztsisztek és B. Szűcs Ferenc ének- és zenetanár adtak elő, a tőlük megszokott kedves melegséggel és virtuozitással. Sok

felejthetetlen percet szerzett az illustris közönségnek Herceg Ferenc „Baba hu” című darabjának az előadása is. Trócsányi Lilly, Deák Icuca és még sok-sok nagy színpadokon is helytálló szereplő ügyes, bájos alakításokkal méltán vívták ki a hallgatóság igaz tetszését. Ezután Szathmáry Lajos cserkésztsiszt sok aranyos humorral megrakott tábort beszámolója következett, mely vidám mosolyt rajzolt az érdeklődő arcokra, majd a Szabó Károly parancsnok által vezetett pompás parterre-tornamentatívnyok ragadták viharos tapra a cserkészbarátokat, kiknek óhajára még egyszer megjelentek a színpadon az ügyes, könnyed mozgású, egyenruhás cserkészfiúk, s ráadásul újabb nagyszerű gyakorlatokat mutattak be: Shakespeare „Szentiványi álom” című komédiáját művészi ügyességgel adták elő a szereplők, mely után a vidám, felejthetetlen cserkészest a B. Szűcs Ferenc által vezetett vegyeskar cserkészindulójával ért véget.

Adatok Főiskolánk ezévi sporteredményeiről. 1928 szept. 9-én a Gimn. Sportkör 8 számból álló úszóversenyt rendezett a Bodrogon. — 1928. év októberében a Gimn. Sportkör 18 számból álló atletikai versenyt rendezett a Move S. E. sporttelepén. — 1928 októberben a Gimnázium válogatott football csapata a Tanítóképző csapatával; a Gimn. alsó négy osztályának válogatott csapata pedig a Sajtóhelyi Gimnázium alsó válogatottjával mérkőzött. — 1929 jan. 31—febr. 4-ig a 134 számú Hegyaljai Erő Cs. Cs. 9tagja Füzérkomlóson téli tábortban vett részt. — 1929 jan.—febr. hóban a Gimnázium Sportköre 8 számból álló

fedettpálya atletikai versenyt rendezett a tornakertben. — Áprilisban a Gimn. Sportkör mezei futóversenyt tervez az iskolakertben.

Sportolási alkalmak iskolánkban.

Minden kedden 6—7-ig és pénteken 5—6-ig sportkőri óra a Gimnázium Sportkörének tagjai számára. — Minden szombaton $\frac{1}{2}$ 6— $\frac{1}{2}$ 7-ig sportkőri óra a Theologia Akadémia Athletikai Klubjának tagjai számára. — Nagyszerű alkalmak sportolásra a Bodrog (evezés!), a hegyek (kirándulás!) és a tornatér, sporttelep (játék!). Minden pataki diáknak önmagával szemben fennálló halaszthatatlan kötelessége, hogy éljen Istennek e nagyszerű ajándékaival!

Köszönettel nyugtázzuk a következő előfizetéseket: Fürjész József Roebing U. S. A. 22-92 P. Mezössy Béla Ujfehértó, Br. Vay Elemér Alsószolca, Gecse Lajos Kesznyéten 10—10 P. Dr. Egry Ferenc Kecskemét, Patay Sámuel Pánd, Csicsery József Spatak, Dr. László Ferenc Bpest 8—8 P. Szabó András M.-Keresztes, Dr. Balogh György Bpest, Kovács Klárka Csobád 6—6 P. Bencs Lajos Sajószentpéter, Bajusz Imre Megyaszó, Karászy Dezső Bpest, Bálint Bertalan Ricse, Komjáthy

Aladár Ózd, Dr. Finkey Ferenc Bpest, Arday László M.-Keresztes, Zsoldos Benő Bpest, Szűts Ernő Bpest, Gonda Béla Bpest, Dr. Kiss Lajos Tornynosnémeti, Matuzska Margitka Bpest, Naményi Pál Gibárt 5—5 P. Horkay László Glasgow 4-15 P. Hörcsik Lajos Vilmány, Szánthó Gyula Csorna, Bencsik István Bpest, Pásztor Mária Spatak, Dr. Várady Sándor Debrecen, Kovács Béla Debrecen, Okos Gyula Ókécske, Bodrogközi Gazd. Vasút Spatak, Traub Aranka Nyiregyháza, Lipták István Alsószuha, Batta Miklós Szamosszeg, K. Kun Dániel Spatak, Boros Adolf Spatak, Orosz László Taktaszada, Hallgató Sándor Spatak, Dr. Szádeczky Lajos Bpest, Bernáth István Viss, Kiss Pál Prügy 4—4 P. Jakab András Spatak, Kovács Béláné Füzérradvány, Sviatkó János Spatak, Kiss József Bpest, Göndöcz István Hernád-németi, Kiss Irénke Spatak, Lefkovits Ernő Miskolc, Szűcs András Gönc, Hodossy Béla Spatak, Németh Imre Mucsony, Bakó Péter Szamossályi, Fischer Fülöp Spatak, Szentmártoni Dániel Borsod, Emődy László Saújhely 2—2 P. Elekes Imre, Benkő Béla 4—4 P. Kiss Pál Sámuel 2 P.

Szerkesztői üzenetek.

K. S. Zsadány. Nagyon szeretnők részletesen tudni, mi érthetetlen és bosszantó van lapunkban? Kézcsók.

Szádeczky K. L. Bp. Tartozása nincs. Sajnálom, hogy nem találkoztunk, a gratulációt köszönöm s kezeiket csókolom.

Széniör. Debrecen. A pataki széniör neve Lajos, a csereakció ügyében pedig diákrésről a theol. elnök illetékes.

Pápai Kollégiumi Lapok. A cserepéldányt kérjük novemberig visszamenőleg.

Kiadja: a főiskolai Ifjúsági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Gáthy Lajos IV. é. hh.

Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

Czeisler Izidor

divatárúháza

Sárospatak

(a Kossuth Lajos-utcán)

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők, katonai cikkek, csipkék, rövid-, és kötöttárúk, illatszer, pipere, férfi- és női fehérneműk.

Csicsery József

cserépkályhaüzeme

Sárospatak

mely Zemplénavarmegyében
a legrégebbi és legnagyobb.
Alapított 1802-ben.

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-álló kaolinnból a legújabb modern stílusban és kivitelben mindenféle színben és nagyságban cserépkályhákat, kandallókat és takaréktűzhelyeket. - Továbbá ócska kályhajavítások, átrakások vidéken is gyorsan és pontosan eszközöletnek.

Kályhámért 10 évi Jótállást vállalok
Olcsó árak! Előzékeny kiszolgálás!

A m. kir. Koronaörség szállítója!

Cím:

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

(a református templomközben)

!!!

Megrendelésre készít elsőrendű férfi és női cipőket, csizmákat, varrott és szegezett talppal a leg egyszerűbbtől a legfinomabb kivitelig, melyekből állandó raktára is van. csakis elsőrendű anyagból, szolid árak mellett. Javítások gyorsan és gondosan eszközöletnek.

MOLNÁR

JÓZSEF

ÚRI ÉS NŐI

FODRÁSZ

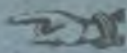
SÁROSPATAK

(Rákóczi uccán, a ref.
egyház épületében.)

Pontos kiszolgálás

**Diákság részére
kedvezményes árak!**

Legszebb ajándéktárgyak nagy választékban!

Joggal mondja az angol:

'Time Is Money'

(Az idő pénz.)

FONTOS Önnek, hogy tudja a pontos időt?

Keressen fel még ma és **kérje az „én” órámat** 3 hónapi próbaidőre. Meg fog győződni arról, hogy lehet olcsón és mégis **megbízhatóan pontos órája.**

Órák, mindennemű ékszerek, dísz tárgyak, valódi ezüst evőkészletek kedvező részletfizetési feltételek mellett kaphatók.

Spitz Pál

órák és ékszerész, Sárospatak. Vidékre választékot készséggel küldök!! Varrógépek és eredeti Steyer Vafenrad kerékpárok gyári raktáral

Fodrász-

és borbélymunkák *legpontosabban eszközöletnek*

Dobozy István

Sárospatak, a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.

40 év óta áll fenn

id. **Szepessy István**
sütődéje.

Sárospatak legrégebbi, legkedveltebb péküzlete.

Minden nap friss

péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.